

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

MOARATEA LUI MIHAI VITEAZUL

Veneratului profesor și om de literă
M. STRAJAN.

Sufletul mi se topește în noian de flăcări sfinte,
În zadar în limbă caut luminoasele cuvinte,
Și 'n extazul adorării simt că gândul mi se curmă,
Rătăcind prin ceața vremii eu trei secole în urmă.

Voî, ce oglinditî o lume din adîncul timpului,
Ochî frumoși și plini de vraje ai muzelor Olimpului,
Inspirați-mă cu-a voastră rază vecinic trăitoare
Ca să cînt în ritm de versuri moartea înfiorătoare
A gigantului răboinic, brav eroii de epopee,
Ce născu pe vremî de groază și muri pentru-o idee.

* * *

Noaptea-î limpede și calmă. Din albastrul nesfîrșit
Pică lacrimi de lumină prin văzduhul aurit,
Luna trece gînditoare pe de asupra dealului,
Înundînd în val de raze luncile Ardealului.
Dorm Carpații cu-a lor creste respirate prin senin
Pe cînd gândul Lui se pierde 'n noaptea vremilor

[ce vin,

Și 'n Domnescu-î cort, de pază, ca tăiat din piatră,
[pare

Un eroii rămas din lumea unor veacuri legendare.

Leul ce porni năvalnic din Carpați ca o furtună
Care a 'ntunecat în sboru-î sclipitoarea Semilună,
Mîndra-î frunte 'și-o apleacă peste brațu-î obosit...
Trist e... Trist e... și pe ceruri luna par'că s'a oprit
[din cale

Învăind întreg pămîntul cu-ale ei priviri de jale...
Dar o rază măî senină peste față-î trece 'n sbor:
Ca pe-o pînză uriașe, în virtej amețitor;

Trec acum pe dinaintea-î vremile de farmec pline,
Și pe cînd în zări pierlute ochii nemișcați îi ține,
Fruntea i se 'nsenează și privirea-î se strecoară,
Focul care 'n vîlmășegul luptelor de-odinioară
A 'nghetat în mîna-î spada fiorosului călău,
Foc de care chiar Sultanul tremurînd pe tronul său,
Auzînd, crezu că vede cum pălește 'ncet, încet,
Steaua ce 'ndruma avîntul hoardelor lui Mohamet.

Precum valul de lumină, înundînd, albește zarea,
Ast-fel razele speranței, risipindu-î întunecate,

Intr'o clipă-î umple pieptul d'un avînt răsbunător.
Un popor întreg o cere! Și viteazul Domnitor
Plin de-a patriei iubire, mai ușor ca boaba spumii,
Simte 'n el puteri de-a merge pîn' la marginele
[lumii.

Apoi iute ca un fulger, din avîntu-î uriaș,
Temător îi zboară dorul de la Turda 'n Făgăraș,
Și coprîns de gînduri multe și de planuri de mîrire,
Visu 'l prinde 'ncet pe brațu-î dătător de fericire.

Leul doarme pe cînd vremea trece searbădă și lină.
Din senin o stea ce cade umple spațiul de lumină,
Steaua cade, se oprește, varsă raze și 'n neștire
Piere 'nfiorînd natura de-o amară prevestire.

* * *

Noapte 'n sinu-î cărei, crîma, în avîntu-î diavolesc
A urzit nefericire pentru neamul românesc,
Nimicînd simțiri sublime și virtute-aderătată,
Noapte, noapte criminală, fii de-apururi blestemată!
Doarme... acum un zîmbet zboară peste chipul Lui

[bronzat.

I se pare că din pieptu-î, dorul sînti și necurmat
Prinse aripî și de-odată, că prin vis, s'a prefăcut
Intr'un înger viu ca gîndul celui care l'a născut.
Îngerul zîmbindu-î zboară majestos ca idealul
Și de sus cu ochii-î galeși lucrîmînd privi Ardealul,
Apoi prin seninul care începu să strălucească,
Iși îndreaptă iute sborul către țara romînească.

Ca de-o mină nevăzută ridicat încetinel,
Peste văi și peste dealuri Domnul zboară după el,
Și în sborul lor fantastic duși prin aer ca pe-o undă,
Să le facă drum, Carpații în adîncuri se confundă
Și 'nainte-le se 'ntinde țara tristă și pustie...

Se aud de pretutîndea gemete de agonie,
Rîurile curg spumoase și de singe turburate,
Dunărea cu-ale ei valuri către ceruri ridicate,
Par' c'ar vrea să smulgă-o taină celui care doarme
[în nori,
Pe cînd codrii de altă-dată, vestejiți și fără flori,
Cîntă doine 'ntristătoare, plîng și-a risipi nu pot
Negura 'nfiorătoare ce se 'ntinde peste tot.

Ca din alte lumi, acum, s'aud glasuri desperate;
Cerul tresări. Din fundul zărilor întunecate

Fioros scilipiră arme, zingănituri s'auziră.
 Ca de-o tristă prevestire florile se ofiliră
 Și eșind din simu-i tainic ce tresăltă, se 'nfioară,
 Sufletul plâpînd al țării se prefăce într'o fecioară
 Mai dănoasă ca o doamnă, de cit cerul mai senină
 Ce privind înfricoșată lăcrimează și suspină.
 Mii de arme ucigașe către pieptul ei țintesc...
 Domnul fulgeră cu spada, brațele incremenesc:
 Spada-i sboară printre rînduri, piepturi, capete,

[despică:
 Curge singele; din gloată glas de groază se ridică.
 S'auz' urlete de moarte, se văd arme scinteind,
 Dar Mihaile ca 'n cea din urmă luptă-a lenlui

[murind,
 Plin de avîntul care face dintr'un om un Dumnezău,
 Ține piept voinic năvalei, însă gloatele mereu
 Curg și 'n marea lor Viteazul strălucind d'un foc
 Ietern,

Pare umbra răzbumărilor rătăcită prin Infern.
 — Căpitani, voinici, la mine! Strigă Domnul în

[turbare,
 Nimeni însă nu răspunde la sublima sa chemare,
 Dar în luptă-i uriașe leu 'nviorat se miră
 Cum de-odată ca prin farmee codrit greș se prăvăliră
 Peste gloatele dușmane, văile se prăbușiră.

Apele răsunătoare clocotind în strimte maluri,
 Spum-gînd de dor în cale ridicară munți de valuri,
 Insuși cerul în durerea-i miș de trăznete detună,
 Dar păgînii vin ca stolul și ca norul de furtună:
 Morții cad umplînd prăpăstii, din cadavre se fac

[poduri,
 Peste care trec în fugă fiorecșele noroduri.

.....

Înc' un pas și cruzii barbari îi vor smulge-o de
 [la sin!

Între moarte și viață scurte clipe mai răvin,
 Și 'n durerea disperării și de singe copleșit,
 Domnul către-Ardeal se 'ndreaptă cu odorul său

[iubit,
 Dar... Carpații din adîncuri se ridică pin' la cer.

Un fior îi taie pieptul sbuciumat și toate pier,
 Toate tac, iar prin tăcere glas de trimbiță răsună
 Și din neguri moartea vine ca bătută de furtună
 Să-i răpească pe vecie sufletu-i măreț și sfînt.

Îngrozit înfige spada, însă spada-i sboară 'n vînt,
 Atunci falnic se repede s'o coprindă 'n luptă

[dreaptă,
 Simte oasele în brațu-i cum troznesc... și se deș-

[teaptă...

.....

Ziua se 'ngîna cu noaptea. Obosită de nesomn
 Luna mai privi odată cortul falnicului Domn
 Și se stînsese, căci din zarea care 'ncepe sa tresară,
 Zorile de-argint în valuri prin văzduh se revărsară...

S'auz trimbițe și Domnul scoate-un fericit suspin.
 Pe cîmpia Turdei rînduri de soldați se văd cum

[vin...
 Sunt valoni trimși de Basta, vin cu gînduri ina-

[mice,
 Lîngă cort acuma iață-i se oprese și Domnul zice:

— «Bun venit soldați războiniciei ce-mi sosiți cu
 [voe bună!

— «N'am venit s'aducem lauri care gloria 'neunună,
 Ci în numele lui Basta și-al voinții 'mpărătești.

Care! tu pe car ascunse nesuspus și dușman ești,
 Am venit să-ți sting trufia și avîntu-ți ne'nfrinat!
 Zise doar și Domnul nostru clocotind de demeri

[sfînte:
 «Pentru veci să 'nghețe gura ce-a rostit așa cu-

[vinte!
 A grăit. Sclipește spada-i, negru singele-a țîșnit,
 Și serișnind pică 'ndrăsnetul la pămînt rostogolit.

.....

Fioros sună murmurul ucigașilor. Din ei
 Jacob Bari cu privirea scilipoare de scinteii,

Făr' de veste se repede și 'ntre unere d'adrepț
 Lașul mercenar înfige lancea ce-i străpunse pieptul.

Singele stropi privirea fiarei tremurînd de ură,
 Surizînd primi Viteazul mișeleasca lovitură,

Doară negrii-i ochi o clipă au privit spre ceruri sus
 Și-apoi scinteind cătară într'stați în spre apus.

Nici un geamăt, nici un vaet! Par'că tremurat
 [pămîntul

La căderea lui și cerul înegritu-și-a vsmîntul.
 Soarele cu ochi de aur răsărit din fundul zării,

Intrîstat privind tabloul cum viteazul Domn al țării,
 Părăsit de toți, rotindu-și înc'odată ochii-i mari,

Zace jertfa lașității unei cete de tilhari,
 Soarele 'napoi se trase vărsînd flacări de minie,

Îngrozit de-așa vedere și de-atita mișelie.

* * *

Au trecut de-atunci trei veacuri ca o clipă 'ndu-
 [rerată.

Și acea grozavă crimă nu e încă răzbutată.
 Unde-i corpu 'n sinul cărui bătui inimă-așa mare,

Umilite-a noastre glasuri să-i aducă închinare?
 Nicăieri! Dar dacă vr'unul în mormînt la oerotit,

Cînd a noastre oști, minate d'un destin mai fericit,
 Vor călca triumfătoare pe-al maghiarilor pămînt

Frămîntat cu singe nobil de romîn, un farmec
 [sfînt

Va înviora țărîna celui care, 'n chip ceresc,
 Concepu în larga-i minte idealul rominesc.

Florian I. Becescu.

CORNELIA

(NUVELA)

De-o înălțime potrivită și împămlinită, cu ochii căprui, și pornită pe drumul iubirei la vârsta ei de 19 ani, — așa am cunoscut pe Cornelia, fata cea mai mare a Preotului B... al cărui băeat îl meditam acasă.

Tot în casele Părintelui B. din aceeași curte locuia fata Inginerului Răinu, viitoarea mea tovarășe.

Cornelia simțise că mă trage ața spre chiriașe, că farmecul ochilor acesteia era atrăgător, de aceea nu înceta de a-mi arunca aporour și de a-mi vorbi pururea cu aluziuni răutăcioase privitoare pe chiriașe — lucruri ce nu-mi făceau bine să le ascult.

În mine o compăttimeam, căci 'i ghiceam intențiunea — însă ce eram eu în stare să fac dacă nu-*i chip de dragoste cu sila*.

Dacă veneam acum în casa lor, Cornelia ghicise de mult motivul, deși nu-mi dădusem gândurile pe față.

Văzînd că pe calea grațiilor nu izbutește să mă sustragă influenței chiriașei, a început pe aceea a elevitirilor.

— Astăzi, un tînăr elegant și foarte cochet a vizitat pe D-șoara de dincolo și ce frumos a mă petrecut! Cu ce foc i-a cîntat la piano! Oh, și chiriașa asta, nu o credeam pină într'atita... să primească curtea măi multor tineri de-odată... Vai, mama noastră e foarte severă cu noi! Nu ne permite să avem nici o cunoștință. Afară de D-v. noi nu cunoaștem nici-un tînăr.

Eu tăceam și ascultam. Purtarea

mea o enerva grozav pe Cornelia, de aceea își dedea drum liber pasiunii.

— D-v. care v'ați făcut atîtea iluziuni frumoase despre dînsa, nu vă pare rău de o asemenea conduită D-le Vulcan?

— Mie? De ce să-mi pară rău D-șoară? E sora mea? Cu ce drept m'ași amesteca eu la așa ceva.

— Aș!... nu vă cred de loc; nu-*i* cu putință să vă fie indiferentă purtarea ei, de vreme ce o iubiți.

— Eu? Vai* D-șoară, în ce privește iubirea... eu n'am avut onoare să-*i* fac cunoștință până acum.

La auzul acestor cuvinte Cornelia respira mai ușor și o vagă speranță tindea să încolțească în inima ei.

— Un poet să nu cunoască iubirea — nu vă cred D-le.

— Dar D-v. 'i-ați făcut deja cunoștința D-șoară? întorsei eu vorba.

— Nu încă; însă imi închipuesc că sunt pe cale a o cunoaște și eu.

— Atunci dați-mi voe să vă urez izbîndă.

— V'ași primi urarea ce-mi faceți, dacă n'ar fi expresiunea ironiei.

— E urarea cea mai sinceră D-șoară; de ce ași fi ostil iubirei D-v?

Imprejurul acestor puncte se învîrtea discuțiunea la care mă angaja fără voia mea Cornelia, de câte ori rămâneam între patru ochi.

Intr'o zi, pe când mamă-sa lipsea de acasă, sub pretext să nu fiu expus căldurei solare, în așteptarea frățiorului, elevul meu, care nu mai venea din tîrg; m'a invitat să trec în salon, unde e ră-

coare, îmi zise, adăogînd că are să-mi comunice ceva important. Am urmat-o, iar ea cu zîmbetul pe buze, mă pofti să iaŭ loc pe canapea.

— Aveți să-mi comunicați ceva important D-șoară? am întreat-o eŭ mirat.

— Da, foarte important.

Vorba însă i se îneca în gît și fața ei deveni ca lămîia.

— Te-am chemat, urmă ea, să văd și eŭ cum faci poeziile?

— Această cestiune la D-ta e importantă D-șoară?

— Negreșit că da; am aflat că ai dedicat un sonet chiriasei — mi l'a citit — să nu te 'ncerei să negi; ași dori să văd, dacă și 'n fața mea poți fi același poet.

— Cum văd eŭ, vrei să mă puî la încercare...

— Da! Vreaŭ să descoper o taină; mă ghicești.

— O taină! Nu pot ghici de loc, fiind-că 'mi lipsește darul.

— Ba te prefaci; să ți-o destăinuie eŭ.

— Te ascult.

— Poezia aceea e rezultatul iubirei D-tale, ce nutrești pentru chiriasha noastră; nu este așa D-le Poet?

— Ho, ho, am isbuenit eŭ; dar cum ai dedus D-ta una ca asta, eînd de abia o cunosc.

— Nu face nimic; iubirea n'are nevoie de veacuri să încolțească într'o inimă.

— Sunt încîntat că te pricepi D-șoară, în teoriile atît de subtile ale amorului; cu toate acestea îmi pare ciudat lucru să deduci din alcătuirea unei poezii iubirea mea pentru chiriasha D-v.

— Atunci, dacă nu e așa pre-

cum zie, concepe o poezie și în fața mea.

— Pentru D-ta vrei să ziei.

— Fie și-așa; e vezi că nu poți? Cornelia rîdea ironic.

— D-ta o spuî?

— Și sunt sigură că nu vei isbuti — pentru că n'ai în față obiectul adorațiunei.

— Și eŭ ea să-ți dovedese că te 'nșeli, te rog să-mi dai voe un moment.

Am pus o foaie volantă pe masă și luând creionul în mînă, am scris 4 strofe în care cîntam de porunceală persoana Corneliei, void să-i dovedese că nu-mi lipsese nici rime, nici picioare multe pentru a *poza* în poetul ei...

În mai puțin de un sfert de oră i-o presintaî. Cornelia apucă nervoasă în mînă foaia volantă, o ceti și cu zîmbetul pe buze mă părăsi, trecînd la chiriase, spre a-i dovedi că eŭ nu sunt de cît o mașină *poetică* — vorba ei — că dacă am scris acel sonet, nu l'am scris din iubire, căci dacă ar fi să creadă una ca asta, apoi și pentru dînsa nutrese același sentiment, ca dovadă 'i presintase chiriasei cîmpeiul acela de poezie, un fel de trofeŭ luat de dînsa de pe cîmpul iubirei...

Orî și cum s'ar fi rezolvat această problemă, Cornelia părea victorioasă de-o-cam-dată, crezînd că a isbutit să spulbere iluziunile ce-și făcuse chiriasha despre mine și că nu se va mai gîndi la acela care 'i cîntase în moment de inspirațiune, nu de porunceală, calitățile ei.

* * *

Era spre sfîrșitul lui Mai și cum examenul de bacalaureat bătea la

ușe, am anunțat pe preteasă că voi fi nevoit să întrerup cursurile cu băiatul ei pînă la toamnă. Imprejurările au făcut ca și chiriașii Preotului B... să se mute în altă parte.

În urma isbîndeii de la bacalaureat, înapoiindu-mă la Craiova, m'am logodit cu chiriașa Corneliiei, care n'avea de unde să știe, de oare-ce nu împărțisem încă nici o invitațiune. De alt-fel, mă feream să aflu Cornelia despre logodna mea.

Intr'o zi pe cînd mă îndrumam la institutul Buzoianu, unde fusesem invitat să fac angajament pentru viitorul an școlar -- auzii un glas eunoscut că mă chiamă pe la spate.

— Bine ai venit scumpe D-le Vulcan!

— A!.. Părintele... B... făcui eū mirat.

— Apoi să-mi dai voe să te felicit iubite și tatăl Corneliiei îmi strînse mîna cu afecțiune.

— Îți mulțumese părinte.

— Ai sosit de mult?

— De vre-o trei zile.

— Dar acum încotro așa grăbit?

— Să mai ved ce e pe la institut, ce fac prietenii, căci sunt 2 luni, de cînd lipsese din Craiova și asta nu-î puțin.

— Ai dreptate iubitele, și cred că cea dintîiu casă care are dreptul la prietenia ta, este a preotului B...

Nici nu 'ncepe îndoială. Acesta era și gîndul meu să viū să vă vizitez.

— E foarte just dragul meu, cu deosebire că față de preteasă și fetele mele ai de reparat mi se pare, o mică greșeală cu ocazia călătoriei tale în București; știū... cum

ai plecat fără să-ți ieși bună-ziua de la noi, cari ținem atît de mult la D-ta.

— Da, ai dreptate părinte, trebuie să mă justific, și cred că preteasa nu mă va condamna, înainte de a mă judeca.

— Să nu găsești un moment liber și pentru noi, să vii să-ți ieși ziua bună!.. Acest lucru m'a atins și pe mine...

— Bacalaureatul -- cred că e un motiv destul de serios părinte, pentru ca să merit scuze.

Dacă preotul nu se îndupleca să mă creadă, îmi închipuiam ce trebuia să zică Cornelia.

Cu vorba și eu reproșurile popei am ajuns aproape de casă. Tot pe drum părintele îmi spuse că Cornelia zace în pat de friguri de vre-o șeșe săptămîni.

De la pragul porței zării pe preteasă la bucătărie ocupată cu de ale mîncării, de unde dînsa 'mî adresă un «bine ai venit, bine ai venit» lume nouă!

Părintele mă pofti în salon, unde 'și mutase patul Cornelia, care auzind vocea mea, tresări, se schimbă la față și inima începă să-î bată cînd mai încet, cînd mai iute și n'a putut să nu lăcrămeze, cu toate că s'a încercat să fie tare.

Bătuî încet la ușe, iar din năuntru auzii vocea ei stinsă:

— Intră D-le Vulcan.

Vederea ei de aproape mă cutremură; era palidă și suptă; ochii ei erau duși în fundul orbitelor. În camizonul alb și la cap legată cu un tulpă -- îmi făcu impresia unei roze veștede.

— Bună ziua, D-șoară Cornelia! Ce fel? În pat trebuia să te găsesi?

— Bine ai venit D-le Vulcan; mă iartă că mă găsești în starea

asta, care numai plăcere nu poate să-ți procure. Șezi te rog.

— Mă rog, mă rog, nu vorbi așa; fii liniștită; dacă ași ști că sunt socotit ca un strein în casa asta, atunci îți mărturisesc că regret vizita ce 'ți-am făcut-o, să te jenez cu prezența mea.

— O... nu m'ai jenat nici odată, dar fără de asta, nu-ți pare rău oare că ai venit să ne vizitezi?

— Pentru mine unul n'ați fost de cît un motiv de mulțumire și bucurie sufletească...

— Te bucurai poate altă dată; însă acum nu-mi vine să te cred...

— Nu te 'nțeleg D-șoară.

— Se poate — zise ea cu un zîmbet silit care-i murea pe colțul buzelor.

— Sunt prăpădită de balnavă... schimbă dînsa vorba. Apoi urmă:

Credeam că n'am să durez pînă la întoarcerea D-tale... Somnul meu e turburat de vise urite... Și nimeni... nimeni care să mă poată mîntui de viziunile rele...

— De ce vorbești așa D-șoară... D-ta înconjurată de o familie care te adoră, se cade să gîndești ast-fel?

Înțeleg: e boala care te face să vezi toate în negru; dar îți va trece, te vei însănătoși și atunci să vezi cum am să rid de slăbiciunea D-tale...

— Crezi... făcu ea clătînd din cap.

— Apropo... știți că chiriașa noastră s'a mutat de la noi?

— Da? nu știu nimic...

Se putea să nu aducă vorba de chiriașe, mă gîndii...

Acum să te ții băete. Conștiință dragă, fii tare, nu roși în fața minciunei mele; lasă-mi această armă să mă apăr în lupta la care mă angajează destinul.

— Se poate să nu știți tocmal D-ta? A... ai și-o verghetă?

Privii și eu înmărmurit la vergheta mea pe care o uitasem în deget și ca un vinovat prins asupra faptului, cu vocea înecată în gîna:

— A... e un obicei al absolvenților de licee... vergheta asta n'are nici o însemnătate D-șoară.

— Imi dai voe, zise dînsa, întinzînd mîna și încercîndu-se să-mi scoată din deget vergheta care din fericire nu eșea, cu toate sforțările Corneliiei.

— De ce nu D-șoară, și mă prefăcu că dorește și eu să o scot, dar fu în zadar.

Cornelia suspină greoi, 'i veniră amețeli, nu cuprîseră din nou frigurile și nu putea să mai prelungească discuțiunea. O auzii doar:

— Mă iartă D-le Vulcan, mi-e frig.

Incepu să tremure, dinții 'i clențeau în gură și-'și ascunse fața sub plapumă.

Ar fi țipat și nu putea; ar fi voit să mă oprească de a mă însoți cu D-șoara Rainu și n'avea curaj.

Mă vedea în curînd soțul rivalei sale la brațul ei, nedespărții în tot locul. De ce s'a temut n'a scăpat.

Și ea care mă iubea fără să fie iubită, suferea grozav. La căpătiul ei bolnav, mamă-sa bănuise ade-vărata cauză a boalei sale, 'i adusesse vorba de căsătorie și dînsa 'i mărturisise preotesei că, dacă s'ar mărita vre-o dată n'ar lua pe altul de cît pe mine; dar acum era prea tîrziu poate. Preoteasa șoptise Popei și de aceea el îmi reproșase cu așa foc și mă poftise să trec în salon lingă Cornelia, să vorbim întiiu noi între 4 ochi, că apoi bătrîni să aranjeze lucrurile cu rost și eu socoteală.

Ași fi rămas negreșit, la căpătiul ei să o mîngîi cu vorba, căci doar aveam inimă să nu simt durerea ei că mă omoară, dacă Preotul nu m'ar fi chemat în camera de alături, unde începu să mă întrebă din fir pînă în ață, că ce gînd am acum și dacă 'i-am răspuns că mă voiî înserie la litere, dînsul fără ocol îmi a zis că nu m'am gîndit oare vre-odată și la căsătorie.

Am roșit la întrebarea lui și n'am știut ce să zic, căci asaltul ce mi-l dădea conștiinței părintele și fiică-sa era prea violent.

— Mai am vreme pentru așa-ceva părinte.

— Foarte bine, foarte bine, dar cînd o fi să faci pasu ăsta, dorese să mă întreb și pe mine.

De la chestia căsătoriei s'a întins vorba iarăși unde mă ferisem și anume și Popa îmi pomeni de chiriași că s'aū mutat și că operația ce-a încercat-o la ochi bătrînu n'a isbutit.

— Care bătrîn întrebaî eū ?

— D-l Răinu de !

— Cefel D-l Răinu suferia de ochi ?

— Cum, nu știaî ?

— Știam că-i dus la Viena, în interesul afacerilor sale, însă dacă e sănătos sau bolnav nu m'am interesat să aflu.

Căzusem pe gînduri. Vra să zică, mi-am zis, părintele logodnicei mele e bolnav ; și boala e cauza care-l silește să stea departea de copila și soția sa, nu interesul afacerilor.

De acea Nușy a evitat să-mi vorbească de dînsul.

Sărmana, ea căutase să-mi ascundă această nenorocire ca și cum ar fi ajuns de mai puțin preț în fața mea.

Din cauza gîndurilor care mă

năpădiră, simții nevoie de a respira aer din belșug.

Mă sculaî să plec...

— Nu mai stai îmi zise Preotul.

— Acum mă duc, dar voiî mai veni.

— Numai să te ții de vorbă. Dă și pe la Cornelia să-ți ieî ziua bună — căci ea a fost aceea care s'a formalizat mai mult atunci cînd ai plecat la București fără să o vezi.

Intraî din nou la Cornelia. De sub plapumă auzii un seîncit... un fel de plîns sacadat care părea că nu va mai lua sfîrșit.

— D-șoară Cornelia, am venit să-ți zic la revedere.

Nimic — nici un răspuns.

Cu delicatețe detei plapuma la o parte. În zadar, nu-î putui vedea fața inundată, căci 'și-o acoperise cu amîndouă mîinile.

— Pentru D-zeū, te rog D-șoară nu mai plînge că-ți face rău... Dar ce rost aū lacrămile acestea ?

În lacrămî te-am lăsat și tot așa te găsesc...

Nimic — nici un răspuns.

— Îmi pare rău D-șoară, că trebuie să te părăsesc fără să-mi spuî măcar o vorbă...

Tresări ca mișcată de un resort electric.

Iși șterse ochii, mă fixă cu ei de-mî părea că mă va dogori, apoi o auzii :

— Unuî muribund mi se pare că nu i se refuză nimic.

— Ah, nu vorbi așa !..

— Da, ai să vezi în curînd... că nu mint... eū.

De aceea înainte de a ne despărți pentru tot-d'auna, să-mi dai voe să-ți spun ceva la ureche... Apropie-te, nu-ți fie frică, n'am să-ți cauzez nici-un rău. Poate mă crezi ftisică ? O... uite ce sănătos

'mă-e pieptul!... N'am tușit nici o dată. Haide, vino!

— D-șoară, aibi milă de bietul meu suflet; ironia-ți mă fulgeră...

— O... nu... nu vroî să fiu ironică în acest moment cu acela pe care l'am iubit... ah... ah... iartă-mă!

Da? mă ierți că te-am iubit?

— D-șoară!

Aș!... cine putea să oprească uraganul furtunos ce clocotise în pieptul ei de atîta vreme și-i sgu-duse sărmana ființă!

— Imî închipuiesc că ești același din prima zi, cînd ai căleat pragul casei noastre, în clipa aceea, cînd nu ne cunoșteai de cît pe noi. Da, să-mî dai voe să trăiesc cu închipuirea asta... pînă oiî sfîrși și înainte de a închide ploapele, să... te sărut... prima și cea din urmă sărutare... ah... în sfîrșit... pot muri de acum... visul meu s'a împlinit...!. Aceste din urmă cuvinte le zisese cînd gura ei însetată nimerise buzele mele.

Sărmana ființă, părea că-și consumă ultima flacără a vieței pe altarul iubirei sale nefericite.

Acum du-te fiți fericiți, căci și eu nu mai am mult... Adio...

Știu că v'ați logodit...

Se întoarse cu fața spre perete și-mî zise:

— Doctoria mea mă așteaptă... Adio! În colțul genelor se opri un strop ca o boabă de diamant. Lăcrima. Introduse mîna sub perină, luă o sticlă, o destupă, privi încă odată la mine, care înmărmurisem lîngă patul ei, și ridicînd sticluța cu un lichid albicios, vărsă pe gît tot conținutul ei.

Nu știam ce băuse, de cît cînd am văzut că se crispează de dureri atroce, că ochii i se injectează, că tremură spazmodic și că se si-

lește din respuerî să nu țipe, 'mă-a fulgerat prin cap că liquidul acela putea fi otravă.

— Ce doctorie ai luat D-șoară?

Silindu-se de a mă opri să puî mîna pe sticlă, cu dinții încheștați, cu greu putu rosti:

— *Am băut otravă!*

— Ah, otravă, țipai eu, ca mușcat de o viperă și fulgerînd pe ușe afară strigaî:

— Părinte, mamă Preoteasă, alergați pentru D-zeu!!

— Ce e, ce e, ce s'a întîmplat?

— Alergați în salon.. Cornelia... s'a otrăvit...

Sărmanii părinți, sărmanele surorî, în o clipă fură lîngă Cornelia, care se svîrcolea în chinurî tantalice fără să fie în stare să deschidă gura. În curînd umplură spațiul cu țipetele lor.

În acel moment de zăpăceală tot popa nu-'și perdu echilibrul; mai întîiî mă rugă să alerg după un medic; apoi căută să preîntîmpine răul prin lapte.

Privi încă odată pe suferindă a cărei gură se diformase grozav și eși pe poartă afară alergînd ca un zănatic pe stradă în căutarea unui doctor. Cînd m'am întros în birje cu repausatul Dr. Iacobsohn, era prea tîrziu. Cornelia înțepenise.

Doctorul n'a putut de cît să constate moartea.

Cornelia se otrăvise prin acid azotic diluî pe care și-l procurase de la diferite farmacia în cantități mici. Ca serisoare lăsase două rîndurî către părinți: «*Ertăți-mă, bucurăți-vă cu Didina și Lizica. Nu vă încercați să aflați motivele sinuciderî mele*».

Vă sărut pe toți cu duioșie
a voastră nefericită, Cornelia.

Petru Vulcan.

ULISE

«Măi bine-ai sta să 'mpart ce am cu tine
 Și-n vecl' trăind tot tinăr te-ai avea
 Deși-ți dorești nevasta, știu eu bine
 Și zilnic plîngi, că n'o mai poți vedea».
 Coșbuc după «Odiseu».

Cum stîrși tot lucrul, de vreme Ulise
 Și gata-î fu corabia cioplită;
 Plecînd spre Calipso, ce bine 'l primise-
 El prins' ai grăi, cu vorba-î tiknită :

— Din nimfele toate, tu cea măi fru-
 [moasă...
 Calipso, ascultă, să-ți spun, ce dorese ;
 Cu sufletu-ți bun, cu inima-ți duioasă,
 Ajută-mi dorința, ce vroiu să mplinesc.

Nemuritoare tu, din mine ce-o să faci?
 Calipso, spune ; că mă 'nered în tine
 Și lumii tale, știu... cînd tu măi mult îi
 [placi ?!
 Am lumea mea, pe ca o simt măi bine..

Dorese să văd pe ai mei, înțiu de toți
 [nevasta ;
 'Mi-este dor de ea, ajută-mă ca poți.
 Ai mei mă așteaptă, cu toți, toată casta,
 Mă dorese ostașii, iubiiți mei sofi.

Mi-ai dat, să mîninc nectar și ambrozie
 Și-s locuri frumoase în țară la voi ;
 Insă cu nevasta, din copilărie
 C-o lingură mîncam de drag, amîndoi.

Ce fericiți eram !.— Ca niște muritorî...
 Pe cînd aici, cu tine nu-s de cît robii...
 Dar tu'mi vei ajuta, să scap din viltori,
 Ca să mor în țară-mi sub cerul iubit.

Pe mare plec că, o știu că e nebună
 Și-atîrnă, știu de-î Deilor voință.
 Cunosc, că mă iubești ; pe-a mărilor
 [furtună,
 În tine-'mă pun întreag'a mea credință.

Și-odată, la nevastă de-o fi, ca s'ajung ;
 Alîrnă știu, tot de voința voastră

Și de-om muri bătrîni, pe drumul grei
 [și lung,
 Ai grije tu și de cenușa noastră.

«Adio» — el dîse, pornind pe mare 'n
 [larg
 Și marea spre el își arunca stropii ;
 Cînd el, Ulise, bravul visa sub catarg
 Și-n vis vedea tot ochii Penelopii...

Petre Danilescu.

Panaghia, Iulie 1902.

RUBRICA VESELĂ

DIN FILOSOFIA VREMII

— ISTERIE —

Luî Popiceanu.

Cînd Doamna 'n vrajea-î te 'nvălește
 Și 'ți jură amor pe vecie,
 De soarta Doamnei te 'ngrijește :
 Această boală se numește :
 Isterie.

Cînd dup'o zi te părăsește
 Jurînd la alții ca și ție,
 Tu dă din umeri și zîmbește,
 Această boală se numește :
 Isterie.

De cit pe dric măi bine pește !¹⁾
 Morala sfîntă-î nebunie,
 Ea n'a trăit și nu trăește,
 Și-amorul astă-zî se numește :
 Isterie.

FEMEIA

Că femeia-î prăjitură
 Zic acei ce n'o detestă,
 Eă subseriu, dar măi adaog :
 Prăjitură... indigestă.

DEFINIȚIE

Omenirea-î un chef monstru,
 Chef cu dame ce te'mbie ;
 Dar un chef la care unii
 Beaă cam mult pe datorie.

Rocamboles.

1) A nu se confunda cu peștele terestru.

LITERATURĂ ȘI PROGRES

*D-lui P. Vulcan
dragoste nemărginită.*

Literatura a fost un mijloc, prin care civilizația a putut să-și întindă foloasele ei asupra întregii omeniri. Cei ce odată trăiau în stare de sălbăticie, astăzi se bucură și ei și mulțumesc celor ce au venit să-i civilizeze. Din starea primitivă și pînă azi au trecut mii de ani și nu se poate, ca să nu fi fost popor, care să nu se desvolte, să nu progreseze. Progresul acesta se simte în toate; și omul și pămîntul și animalele au cîștigat.

Ținta tuturor, azi, e, de a ajunge și mai sus!

Grație ideilor sănătoase, care au străbătut omenirea, atîtea veacuri și care circulă încă, viitorul presintă un orizont atrăgător; — din progres în progres se va atinge, poate, perfecțiunea.

Toate ramurile de cultură se vor ajuta și mai mult, și mai cu seamă literatura, grație tuturor mijloacelor ei, și putînd străbate hotarele țărilor, într'un viitor se prevede, și contribuind și alte cauze, idealul tuturor: o înfrățire universală. Și atunci oamenii vor fi fericiți și nu se vor mai gîndi, cum unii pe alții să se mîninge, cum unii altora țările să-și distrugă...

Răsboiul, groaza omenirii, poate va rămîne cuvînt uitat și neamintit de cit de dicționarele învechite și pare că popoarele ar voi să se învoiască între ele, ca să nu se mai distrugă unele pe altele, pare c'ar voi să înscrie pe un steag universal, al tuturor popoarelor, ferme-cătoarele cuvinte: «Pacea universală».

Pacea universală să fie progresul cel mai mare; de sute de ani popoarele doresc aceasta, dar din cînd în cînd singele multor nevinovați trebuie să se verse, căci așa cer nevoile; dar cînd aceste nevoi se vor vedea, că se pot dobîndi prin simplă și bună chibzuială

— civilizația atunci fiind ajunsă la un grad și mai înalt — atunci, și numai atunci poate va fi o pace universală.

Și care-i scopul unei păci universale; ca popoarele mici să nu se mai teamă de cele mari, ca fie-care țară fiind liniștită să se gîndească la progresul ei, ca banii ce se cheltuiesc cu armata să se întrebuințeze în alte feluri, ca oamenii, care și-ar vărsa singele în răsboi pentru apărarea țării lor, să-și întrebuințeze zilele, pe care le mai au de trăit, în alt mod și multe altele.

De acea gîndul tuturor la o pace universală ține, fie căci fiind pace atunci toți vom contribui a face cum vom putea și cu ce vom putea, ca scumpa noastră țărișoară să progreseze din ce în ce și acest popor se va simți în toate părțile, căci în orî-ce va fi progres, nu se va mai putea distruge...

Și atunci artele ne vor deschide căi noi, științele se vor desvolta, grație muncii depuse, literatura va căuta să producă pagine frumoase și a ne arăta din cînd în cînd, în ceea ce trebuie să mai progresăm, în ceea ce trebuie să ne îndreptăm. Și mulțumirea noastră va fi mare către această literatură, căci întorcîndu-ne privirile înapoi și cercetînd ale timpului urme, vom vedea cum grație ei s'au cîștigat multe din idealurile popoarelor.

De mic copilul trebuie învățat literatura, căci prin ea cunoaște poporul din care face parte, prin ea cunoaște și cele-lalte popoare, cu care trebuie a trăi în frăție, prin ea învață ce e frumosul, prin ea învață să-și iubească patria, prin ea, poate, își va răspîndi ideile, care cred că va folosi ceva și cite nu va învăța prin literatură și cit folos nu va avea după urma ei!

Și noi avem o literatură pe care trebuie să ne-o cunoaștem și s'o iubim și chiar s'o apărăm de unii, care o insultă. Un popor fără literatură, nu cred că

poate trăi, căci precum corpul nu poate trăi fără hrană materială, tot așa și creerul nu va putea trăi fără hrană intelectuală.

Literatura noastră se dezvoltă încet din diferite cauze, dar totuși se dezvoltă și tot se observă, că deși nu e dezvoltată de mult, dar progres totuși e.

Sunt mulți, cari spun, că n'avem literatură, dar aceia fiind întrebați, dacă cunosc și puțin din ceea ce avem, nu pot să-ți dea un răspuns, îți citează un nume, două, dar să fi citit ceva de aceia, asta nu se poate, căci au ei ce citi mai frumos din alte literaturi, zic ei.

Insă acel om, care își iubește în ade-văr patria, nu se poate, ca să nu-și iubească și literatura, că aceasta literatură e produsă de frații noștri, de fii patriei noastre.

Și e de necontestat că progresul țării noastre și al tuturor țărilor, am putea zice, se datorește în cea mai mare parte ideilor răspândite de literatură.

Ideea de progres trebuie, dar, să fie legată de ideea de literatură.

Dem. B. Stoianescu,

Craiova 14 August 1902.

IN CIMITIR

*Ling' un mornânt fără de piatră
Plîngea, strigînd cu-o jale-amară;
Nu știu... i-a fost iubit orî tată,
Că prea-l plîngea din cale-afară.*

*Cum o priveam pe lingă tei
M'am pomenit că plîng și eu,
Imprumutînd din jalea ei
Durere sufletului meu!*

*Ne-am îndreptat pe drumul porții
Tăcînd, alături amîndoi,
Căci nu știam de-am plîns noi morții,
Orî ei ne-au tînguit pe noi.*

Isvoarele, 1902.

Constantinescu Alex. Teofil.

CINTECUL IN CASĂ

*Cîntecul împrumuseștează viața,
Cîntecul înselește inima;
D-zeu ni la dat
Spre a alina suferința și durerea.*

Care din dragele noastre cititoare său cititori, n'au simțit vre-o dată adevărul acestor cuvinte poetice? De cite ori nu ne-a animat puternic un cîntec oarecare? și a lăsat să răsune de-opotrivă aceleași coarde în interiorul nostru? Fie în veselie fie în durere, un cîntec potrivit excită inima și procură ușurarea și indulcirea suferințelor. In sunete jubilare se manifestă bucuria, și revarsă veselie în jurul fie-căruia.

Un cîntec vesel a consolat adese-orî o inimă turmentată și a deșteptat din nou curagiu și speranță. E cine-va întristat de-o durere adîncă, atunci dau vorbele frumos cîntate consolare, poate și lacrimi — lacrimi ușurătoare! Și cu toate acestea cit de puțin se cultivă cîntecul, eă nu voesc să zic de cîntecu artistului, ci de cîntecul poporului — vechile și frumoasele melodii și cîntece populare, dispar cu totul, ceea ce e foarte deplorabil! Ce curent voios, plăcut nu adie în acea casă unde se cîntă, cîntece simple; unde mama cîntă împreună cu copilașii ei; da, unde ea mai găsește timpul și își ia osteneala, de a exersa diferite arii cu micuții ei. Dragele mele cititoare, mame și fete, introduceți cîntecul, acolo unde nu există încă, în casele voastre, cîntați melodii plăcute, ajutați vechilor și duioaselor cîntice populare să-și recapete iarăși drepturile și considerația. Iar pentru osteneală și contrazicere pe care la început poate, le veți întîmpina, veți fi mai tirziu îmbelșug răsplătite prin sensibile și călduroase sunete, care se introduc în orî-ce casă, — ar trebui să ne gîndim numai, ce impresie plăcută și animată nu produce cîntarea instantanee

a unei muzici; cum se înviorează figura, cum strălucește ochiul, picioarele țin tactul, și ori-ce oboseală dispăre; din acestea putem vedea, că cîntecul și muzica au o influență surprinzătoare asupra omului; de aceea voi femeii în general utilizați cîntecul unde puteți și unde veți găsi ocazie.

D-na Nușy P. Vulean.

TAINA SUFLETULUI NOSTRU

Taina sufletului lumii și amorul
Ie întreg nemărginitul ce v'apasă,
Viața dulce fericirea vi-î oderul —
O, lăsați-mi mie noaptea 'ntunecoasă!

A pădurilor bătrîne vechie limbă,
Glasul apelor prin codrii, curgătoare,
Cînta-ți tot ce suferința voastră

[schimbă —

Himnul inimii ce cîntă pînă moare.

— Și femeia, ah! femeia, idol dulce,
Să vă 'n bete de iubire, — vis feeric, —
L'al iei sîn Romeo cată să se culce,
Dar lasați-mă pe mine 'n întuneric.

Vinul negru, beți din cupe, bunî prietenî,
Și 'nspirat cu a ta liră cîntă barde —
O, lăsați-mi mie codrul, ca sub cetini
Să-mi înec durerea 'n lacrimi ce mă arde.

S'ascult frunzele în freamăt cum suspină
Și cum murmură în unde lin isvorul,
Să uit totul ce m'apasă la lumină:
Taina sufletului jalnic și amorul.

Numai noaptea, neagra noapte să plu-
[tească

Peste codrii, peste apă, peste lume,
Întunericul de-apururi să 'nvelească
Amintirile de mine și-al meu nume.

Voi în nopțile cu stele și cu lună,
Chefuiți, petreceți ca 'ntr'o sărbătoare,
Dar lăsați-mă s'ascult în voie bună
Himnul inimii ce cîntă pînă moare.

Iar cînd noaptea-î lucitoare și măeastră,
Vroiți și ieți cu voi prietenii ca să fiu,
Să cuprind cu ochii toată zarea-albastră,
Să visez și să-mi îngrop gîndu 'ntr'un
[sicrii.

Să sorb cupa plină numai cu-o sorbire,
Într'un psalm să ador sârmanul, uni-
[versul stîns,
Să te chem cîntînd femeie în orbire,
Să te strîng și să am un dor de necuprins.

Iar cînd zorile din mare se ridică
În puzderia de stele să dispar cu al
[meu dor
Și să simț cum în fărîme a mea viață
[se despacă.
Și din ele cum răsare o nouă lume:
[al meu amor...

Isvoarele, 1902.

Constantinescu Alex. Teofil.

ALBASTRU

de G. TUTOVEANU

Înainte de a vorbi de poet și opera sa, să-mi aștern impresiunea ce mi-a produs volumul de poezii «Albastru», cu alte cuvinte să arăt, cu ce m'am ales eu și se va alege orî și cine va avea fericirea să guste din nectarul sufletului poetului.

Iată cu ce m'am ales: mi s'a părut ca am fost luat în sbor pe aripile gîndirei și simțirei poetului și dus într'o lume cu totul ideală, așa cum ni se arată arare-orî în vis, unde cerul se investmîntează în baina cea mai strălucită a gloriei sale, pe care schînteiază în lumină orbitoare, ziua soarele, noaptea stelele și luna, unde natura își desfășoară harurile ne-mai păstrînd nici o taină între Dumnezeu și om.

Și poetul Tutoveanu, fericitul cîntăreț al luminei, al culoarei, al iubirei neprihănite, ne chiamă să asistăm și noi la sărbătorirea firei.

Da, e o sărbătoare măreață în sufletul nostru, care s'ar asemena cu cea a inimei profetului David, cind înalța psalmii săi sublimi Celui Etern — sau ca cea cind blindul Nazaretean expia pe cruce greșeala unei lumi nenorocite și el triumfătorul morței se înalța mai sus de nori... Poezia lui Tutoveanu ne înalță, ne sfințește.

Să nu se confunde că și Tutoveanu a avut de suferit ceva de pe urma lumii, căci aceasta nu reiese de nicăiera; am făcut acest paralelism intru cît se rapoartă la adevărata poezie ce o simte poetul în fața naturii, cum a simțit-o Raby pentru omenire visind perfecțiunea ei, precum Tutoveanu țintește la perfecțiunea poezii în altarul naturii.

Și acum să trec la poet și operă.

Fără îndoială, e cel mai tânăr din generația noastră. De prima oară am surprins producțiunile sale poetice prin tribuna literară a «Epocei» și în coloanele reputatei reviste «Arta și literatura română».

De aceea Tutoveanu n'a avut încă de unde să fie cunoscut marelui public. Va mai fi publicat poetul și prin alte organe cotidiene sau periodice, dar ca să poată fi cunoscut contimporanilor săi, aceasta e o socoteală a vremei.

Revista «Ovidiu» a cărei menire e de a populariza pe scriitorii de merit, e mîndră de a înregistra în coloanele sale numele acestui poet a cărui poezie te farmecă prin dulceața graiului, precum Becescu cum spuneam în No. 4, ne sgudue prin măreția și frumusețea imaginilor.

Lirismul lui Tutoveanu e dulce și între firea exterioară și simțirea sa există tot-d'auna o armonie dumnezeiască, cum n'am mai întilnit-o nicăiri.

Armonia aceasta între natura externă și simțirea poetului îl face să creadă că-i e strimt și sub cer; de aceea va scrie:

SUB CER

*Cind stăm vrăjiți alături,
Iar de pe albastru cad
Puzderie de raze
Pe codrii de brad;*

*Și mă cuprinzi în paza
Nocturnului mister,
Atunci sunt clipe în care
Mă-e strimt și sub cer.*

Iubirea lui Tutoveanu e un ideal veșnic departe de el și tot-d'auna în minte-i. Această iubire e curată ca visul fecioarei imaculate, liniștită și există pentru a ne fermeca cu strălucirea ei.

Și ce imagini nu-i inspiră poetulu această iubire!

Ascultați în două strofe numai ce comoară de simțire:

SPUNE-MI:

*Mă spune-mi basmul îndrăgirei noastre,
Să mă 'nfioare a visurilor rază
Și de pe ochi ploapele-ți ridică
Seninul lor asupra mea să cadă.*

*Doar numai cind te știu de mine aproape
Cuprinde pacea cufletu-mă sihastru;
In graiul tău e liniște și soare
Și 'n ochiți triști întregul cer albastru*

E tristă iubita cu ochi albaștrii, căci:
*Zăbranie de melancolie,
S'a 'ntins pe culmile sihastru
Și vîntul nopței trist 'ngină
Durerea despărțirei noastre.*

E cu puțință oare tablou mai simplu, mai natural și o intimitate mai mare între inima omului și natură?. Să fii atit de intim cu dînsa, în cît să se întristeze și ea de durerea despărțirei noastre...

Dar acest ideal îl face pe Tutoveanu să se înalțe tot mai sus:

Vroi să zic în culmea gîndirei:

*Pe zări de cristal
E lună 'n splendoare.
In codrul de fag
Suspîn de vioare.*

*Se cerne de sus
Pe munții sihaștri
Eternul mister
Din lumile albastre.*

*Spre vîrfuri mă duc
Să scriu dragei mele
Pe o filă de cer
Cu raze din stele.*

În sinul sublim al naturii poetul uită durerile trecutului și ei îi adresează ca un imn următoarele rînduri:

*Uitarea-mă se lasă
Pe tot ce-a trecut,
Ecoul durerii
Îmi pare iar prind;
În taină mă prinde
Un dor de iubit:
E cerul albastru
Și cîmpu 'nverzit.*

Am pus sub ochii cititorilor mai multe strofe din volumul *Albastru*, pentru a precumpăni odată cu simțirea-i virgină, măiestria versificării. După cum se vede, versul lui Tutoveanu e lin și curgător potrivit situațiilor și tablourilor idilice cari nu s'ar fi împăcat cu versuri de măsură lungă, cum sunt satirile lui Eminescu, unde pasiunile sunt bine investite în haine de răsboi.

Versul lui Tutoveanu e o haină de sărbătoare, a simțirii lui, țesută din fir de mătase și brodată pe ici pe colo cu fir de aur.

Arta de ași croi această haină e cu desăvîrșire originală ca la toți poeții timpului de talent.

Da, Tutoveanu e unul din poeții lirici a-îi timpului de față cu care, putem zice cu drept cuvînt, se inaugurează o nouă epocă de avînt a poeziei romîne, împreună cu încă 2 talente, asupra cărora voi vorbi în curînd.

Petru Vulcan.

CRONICA

Către stimații noștri abonați

Facem un apel călduros către toți D-nii abonați cărora le-am servit 6 luni revista «Ovidiu» să bine-voiască a ne sprijini cu plata abonamentului pe suma de lei 6 care se va înainta prin mandat postal pe adresa D-lui P. Vulcan, directorul revistei.

Ne place a crede că toți vor recunoaște greutatea prin care trecem pentru a ține nestinsă această candelă luminătoare în Dobrogea și se vor grăbi a răspunde apelului nostru. Modul cum se înfățișează «Ovidiu» reclamă spese mari și spre a-i asigura existența, are nevoie de concursul abonaților săi, singurul mijloc de a fi în stare să trăiască.

Cu deosebire rugăm pe stimații abonați din Cerna-Voda, Medgidia, Șiriu, Docuzol, din județ și din țară unde sunt mai numeroși să bine-voiască a ne sprijini cu plata abonamentului care-i cel mai ieftin posibil.

După cum vor constata cititorii noștri din conținutul acestui număr, talente tinere și viguroase, scriitorii cari s'au distins în țară la noi prin producțiuni artistice, demne de luat în seamă, și-au dat intîlnire în coloanele revistei «Ovidiu». Ast-fel suntem mîndri a prenumera printre rîndurile noastre pe poeții: Florian Becescu, Nuși Tulliu, Gh. Tutoveanu, Petre Danilescu (cîntărețul clasicismului), Constantinescu Alex. Teofil, cum și printre prozatori pe mult gustatui Dem. Stoenescu, ale cărui articole sunt închegate dintr'un patriotîsm luminat și sincer și Șt. St. Tuțescu.

Cu buchetul acesta de tineri și cu credința ce o avem în lunga noastră experiență, «Ovidiu» nu poate de cît să înflorească urmîndu-și înalta-i misiune.

UN CUVINT ASUPRA POEMEI

„MOARTEA LUI MIHAI VITEAZUL“

de FLORIAN BECESCU

Poema aceasta pe care o publicăm în fruntea revistei, e una din perlele literaturii romine, cu analiza căreia ne vom ocupa atunci când vom face critica volumului «*Vise și lacrimi*».

Asemenea bucăți nu se produc oricând și ori și cum. Ele sunt rezultatul acumulării suferințelor seculare ale unui neam și ca să ia ființă o atare poezie, se cere un temperament eminent artistic, o forță de eroi, în fine un poet în adevăratul înțeles al cuvântului. Numai așa se explică farmecul ce-l simțim citind-o.

Scena uciderii mișelești a eroului de la Călugăreni de către Iacob Bori, ne sgdue, ne revoltă în contra lașilor determinând un uragan pustiitor în sufletul nostru.

Poetul e inspirat de faptele eroului și de moartea lui tragică, citite în cărți și undulațiunile coardei inimii sale au fost atât de puternice, în cât par'că am vedea pornind din sufletu-i minia divină în contra vrăjmașilor neamului român.

Poema aceasta, stă pe aceeași paralelă cu «*Visul lui Napoleon cel mare*», dar e mai de preț pentru noi, pentru că aci e vorba de Napoleon al neamului român.

Dacă am însoțit-o de aceste cite-va reflexiuni, este că am voit să atrag atenția tuturor asupra ei, să nu fie trecută cu vederea și rămasă cunoscută numai celor de meserie. Nu! Poezia aceasta trebuie cunoscută de întreaga suflare românească.

Petru Vulcan.

DIN SFINTE

— SNOAVĂ —

A fost o dată un țigan de laie împărat mare, se făcuse el. Incotr-o da, într'acolo venea; umbla pe unde vrea ca împărății. Un român se făcu că e orb *din sfinte*... și că dacă o mirosi păr de împărat o să-i treacă — iel al naibi avea alt gînd... Păzește pînă trece țiganul pe un pod și-i eși înainte. Țiganul îl întrebă:

— «Ce e mo rominico?» de stai așa, ce ț-ă?...

— Ei ce să-mi fie împărate luminate m'a dat D-zeu de năcaz, numai vād cu ochii de la un rînd de vreme și mi-a venit în vis, ca să mirosi păr de împărat.

— «Vino încoace» zise țiganul împărat.

Să apropie românul binișor, pînă-i vine bine și îngimbă pe al țigan de păr... apoi dăi trîntell... dăi snopeli, pînă să osteni cum se cade; abia-i făcu țiganului scăpare.

El dete pe ailaltă parte și se întilni cu țiganul care fugea..., fugea... de scăpăra chintei... Văzînd românul pe țigan așa grăbit 'l întrebă: — «Da ce e mă țigane, ce fugi așa de sperios?»

— *Haoleo mîncate-ași, să nu te ducă D-zeu pe la podu de o blană, pe la brăniștea de o tufă, că este o irimie oarbă și are cu rominii o cotoarbă și cu țiganii două... că stă părul hale-pale, rotocoale...* (de tîrnuială).

Șt. St. Tuțescu.

Din misterele redacției

Cu numărul de față intrăm în al doilea semestru al reparațiunei Revistei «Ovidiu». După cum se constată pe pagina a II-a a copertei, numărul celor ce ne urmăresc crește din lună în lună. Faptul acesta trebuie să ne bucure, căci ne arată destul de clar că «Ovidiu» corespunde unei necesități imperioase, din care cauză e îmbrățișat și căutat de toată suflarea românească, începînd de la literații de frunte pînă la agricultorii din cele mai depărtate cătune. Scrisorile numeroase ce primim la redacție de la oameni luminați sunt documente prețioase pentru noi, că e luată în seamă munca ce o desfășurăm pe tărîmul cultural.

* Dar pădure fără uscături nu se poate. Ast-fel nu se putea să nu numărăm și oameni lipsiți de bun simț în mijlocul nostru. Le vom da numele mai la vale spre a fi cunoscuți de toată lumea. Nu-i puteam cruța de astă-dată, mai ales pe

aceaia cărora le-am servit revista 6 luni și când am apelat la concursul lor să ne sprijine cu mica plată de 3 lei, cel puțin, abonamentul pe 6 luni, ne-am pomenit insultați, luați în bătae de joc, declarând unii că n'au primit nici o revistă, alții că nu vor să plătească.

Frumoasă procedare zău! Dar cine i-a obligat pe acești D-ni să primească revista? De ce n'au refuzat de la primul număr? De ce fie-care din Domniile lor ne-au cauzat daune când e știut că noi luptăm neavind sprijinul foilor oficiale și nici vre-un capital bănesc.

Capitalul nostru este talentul și nu vom suferi să-și bată joc de el:

D-l Nicolescu secretar al Camerei de comerț din Constanța, care ne afirmă că nu plătește fiind-că n'a primit nici-un număr, când putem să-i dovedim orî cînd poștește cu însă-și funcționarii poștei locale sub prestare de jurămint, precum și cu condica de expediție că a primit revista, dar nu vrea să plătească. Nu face nimic î vom plăti noi cu prisosință.

D-l Alexe Stoica, idem.

Stoian fost berar, actualmente magaziner; acest din urmă, de cite orî ne întilnește, pune ochii în pămînt, roșește și se strecoară în lături — pentru ce? pentru 3 lei — rușine să-i fie, de-o mie de orî rușine!

D-l Georgescu pensionar de la Anadolchioi, ca răspuns adresei noastre prin care îl rugam să ne restituie numerile de la început, iar nu numai cel din urmă, căci avem mare nevoie de No. 1 și 2 — spre a putea servi pe abonați, cu care ocazie î puneam în vedere că am dori să-l scutim de această rubrică, ne amenință cu exterminarea.

Să mă ierte confracții mei Florian Becescu și Dem. D. Stoenescu dacă în acest moment de revoltă sufletească viû să utilizez rîndurile lor din scrisorile intime ce mi-au adresat, căci nu puteam

să ripostez cutezanței sus pomenitului X, de cît punîndu-i sub ochi părerile oamenilor luminați ce au despre acțiunea noastră în Dobrogea.

Iată ce-mi scrie D-l Becescu.

Dragă Vulcan,

Primi simțita ta scrisoare și mulțumindu-ți. mă bucur că văd în tine atîta inimă în cît aș putea avea succese divizînd-o pe la aceea ce nu posedă asemenea sublim *«accessoria»* înutil în vremea actuală. Lăsînd la oparte prea măgulitoare tale păreri sunt fericit că am cunoscut un om așa ca tine. M'a înduioșat pînă la lacrimi măreața ta revoltă **contra parvenijilor** cu care nefericita iubire de artă te pune adesea în relațiuni. Cînd voiu avea timp voiu face ceva inspirat de cuvintele tale, de cinstită și prea sfîntă răsvrătire carî m'au făcut să plîng.—să plîng mai ales din cauza imposibilității în care ne aflăm de a putea înlătura răul. Pînă va fi posibil, munca neîncetată pe calea pacinică și folositoare pe care mergî bine și cînstit de atîta vreme.

Eû am început să disperez, fi-ți mai tari voi cei mai viguroși, din curajul vostru sorbind și noi înviorătoarele raze.

Îi urez pentru aceea energie iubite Vulcan și cu ochii tîntiți spre ideal să murim plîngînd în mijlocul mișeilor în care ne-a aruncat ursita. Eû nu știu cum, dar mă sting pe zi ce trece și, Doamne, ce rău îmi pare că mă sting! Prea sunt singur și sărac Vulcane, și în prea multe feluri trebuie să lupt. Mă podidesc lacrimile, — să termin... complimente Doamnei și te sărut frățește. Al tău

Florain Becescu.

Iar D-l Dem. D. Stoenescu (student), îmi scrie :

Iubite Domnule Vulcan,

Astă-zî voiind să scriu un articol pentru «Ovidiu» al nostru, m'apucaî și luaî ca subiect: Patria, însă alte idei venîndu-mi în cursul compunerii, schimbai titlul și deveni: Literatură și Progres. Terminîndu-l mă gîndii la D-ta și deși personal nu te cunosc, însă din scrieri da! D-ta pentru literatura romînă te-ai jertfit pot z'ice; pentru că ai lucrat foarte mult și într'o viitoare istorie a literaturii și Petru Vulcan va trebui să coprindă o pagină. De aceea, această lucrare ți-am dedicat-o cu dragoste. — Din ziua cînd pentru prima oară a apărut «Ovidiu», o legătură pare că s'a încins între noi și cu drag priveam numerile, ce apăreaî și astă-zî chiar cînd apare «Ovidiu» pentru mine e o sărbătoare; iar cînd mi se spune, sau cînd citec, că o lucrare nouă va apare scrisă de P. Vulcan, mă bucur; și zîmbesc, cînd criticăstrii mușcă inveninați, dar fără ca veninul lor să poată lăsa urme... Cei ce caută să distrugă sunt mulți, dar cei care să construească prea puțin, căci e o muncă mai grea.

Succes lui «Ovidiu»; iar D-ta primește o îmbrățișare prietenească

Craiova, 14 August 1902.

Dem. D. Stoenescu.